

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.216/2018/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Litresits Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Litresits András ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Őszy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kovalcsuk András ügyvéd)

A per tárgya:

Sajtó-helyreigazítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.326/2018/6-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 33.P.24.793/2017/8.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes által az általa lineáris médiaszolgáltatóként sugárzott

.. televíziós csatornán a 2017. november 8-i .. című műsorban 19 óra 30 perctől megjelent a „...” című híradás. Ebben az szerepelt, hogy „ezer körül lehet azoknak a fiataloknak a száma, akiket a felperes diákszövetkezeti nem fizettek ki, erről beszélt a károsultakat képviselő szervezet elnöke. Azt mondta, hogy ez mindig csak becslés, heteken belül lehet meg majd valamikor a pontos adat”. Ugyanez a szöveg elhangzott az .. műsorában 2017. november 8-án 22 órától, majd 2017. november 9-én reggel 6 órától.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [2] A felperes a felülvizsgálati kérelem szempontjából releváns kereseti kérelmében olyan tartalmú helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni, az alperest, amely azt tartalmazza, hogy az adott médiatartalomban „jobb tudomásunk és a Fővárosi Törvényszék 2017. október 31-én kihirdetett elsőfokú ítélete ellenére valótlanul híreszteltük, hogy ezer körül lehet azoknak a fiataloknak a száma, akiket a felperes diákszövetkezetei nem fizettek ki”.
- [3] Az alperes a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben kérte a kereset elutasítását, a károsultak számát illetően okirati bizonyítékokra hivatkozott, illetve kérte a károsultak közül .. tanúkénti meghallgatását. Az alperes szerint a kifizetetlen tartozások közéletí vita részét képezik.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemmel érintett részben a keresetnek helyt adva a következő helyreigazító közlemény közzétételére kötelezte az alperest: „Helyreigazító közlemény:
2017. november 8-án és 2017. november 9-én az .. csatorna Híradó című hírműsorszámainkban a „...” című médiatartalmainkban jobb tudomásunk és a Fővárosi Törvényszék 2017. október 31. napján kihirdetett elsőfokú ítélete ellenére ismételten valótlanul híreszteltük, hogy ezer körül lehet azoknak a fiataloknak a száma, akiket .. diákszövetkezetei nem fizettek ki.” Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 127.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a 72.000 forint eljárási illeték az állam terhén marad.
- [5] Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes nem tudta bizonyítani hitelt érdemlően azt, hogy közel ezer lehet azoknak a fiataloknak a száma, akiket a felperes diákszövetkezetei nem fizettek ki. Az alperes által csatolt okiratok alapján azt találta megállapíthatónak, hogy 2017. november 21-én 164 fő jelentkezett az ingyenes jogsegélyszolgálatra, illetve a .. 97 fővel tartott kapcsolatot, követelésük mértéke összesen akkor 4.208.005 forint volt. Az alperes által hivatkozott 884 tagú .. csoport létét nem tekintette olyan bizonyítéknak, amelyből hitelt érdemlő következtetést lehetne levonni a károsult személyek számára, tekintettel arra, hogy a csoportnak bárki tagja lehetett.

- [6] Az elsőfokú bíróság ebben a körben is mellőzte .. szószóló tanúkénti meghallgatását, egyrészt az „egy tanú nem tanú” elvére hivatkozással, másrészt azért, mert .. korábban közjegyzői nyilatkozatot tett, és az sem volt alkalmas a létszám igazolására. Álláspontja szerint a közjegyzői nyilatkozat tanúkénti megismétlése vagy megerősítése önmagában nem teszi bizonyítottá az abban foglaltakat, vagyis azt, hogy a .. csoport 884-es tagsága megegyezik a károsultak létszámával.
- [7] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a két kereseti kérelemben marasztaló elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, az egyik - a felülvizsgálati kérelemmel nem érintett - körben a keresetet elutasította, felülvizsgálati kérelem tárgyát képező közlemény tekintetében, annak szövegét módosítva, a következő közlését rendelte el:
- „Helyreigazítás: 2017. november 8. napján és 2017. november 9. napján az .. televíziós csatorna .. valótlannal híreszteltük, hogy ezer körül lehet azoknak a fiataloknak a száma, akiket .. diákszövetkezetei nem fizettek ki”. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 72.500 forint + ÁFA együttes első- és másodfokú perköltséget. Kötelezte a felperest, külön felhívásra a Magyar Államnak 42.000 forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket fizessen meg (a felülvizsgálati kérelem tárgyát nem képező elutasított helyreigazítási igényre tekintettel). A fennmaradó 42.000 forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket a jogerős ítélet megállapítása szerint az állam viseli. A felülvizsgálati kérelemmel érintett részében helyreigazítás közlésére irányuló elsőfokú ítéleti rendelkezést a másodfokú bíróság megalapozottnak találta. Rögzítette, hogy a károsultak száma nem elhanyagolható körülmény a felperes személyének megítélése szempontjából. A tényállás részévé tett szemelvények alapján nem találta megállapíthatónak, hogy a műsor egésze egy sajtótájékoztatóról való tudósítás lenne. Rögzítette azt is, hogy más személy nyilatkozatának hű közlésétől függetlenül a PK. 14. számú állásfoglalás és az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján a híresztelt valótlannal tényállítás helyreigazítása alól a sajtószerző nem mentesülhet.
- [8] A jogerős ítélet indokolása megállapította, hogy az ezer körülire becsült megkárosítottak száma úgy került közlésre, hogy a becslés alapját nem ismertették. A jogerős ítélet álláspontja szerint mindez a befogadó számára nem bizonytalan feltételezésként tűnik fel, hanem úgy, hogy csak a pontos számadat nem ismert, a nagyságrend azonban igen, és a nagyságrendet illetően objektív bizonyítható tényadatok állnak rendelkezésre. Azt ugyan közölték, hogy a pontos szám később derül majd ki, ebből azonban az átlagnéző nem következtethet arra, hogy a becslés a nagyságrend tekintetében is téves. Megalapozottnak találta a felperes azon hivatkozását, hogy következtetésnek minősülő közlés esetén is szükséges, hogy ezt elegendő ténybeli alap támassza alá. A jogerős ítélet szerint a becslésben rejlő bizonytalanság nem teszi a tényállást a

helyreigazítás körén kívül eső véleménnyé. Pontatlanságra feljogosít ugyan, de arra nem, hogy alaptalan, csekély ténybeli alappal sem rendelkező állítást lehessen tenni a károsultak számát illetően.

- [9] A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az alperes által csatolt bizonyítékokat. Kiemelte, hogy a hivatkozott .. csoport létszámából nem becsülhető aggálytalanul a károsultak nagyságrendje, és a becslést gyengíti az is, hogy a tényleges meghatalmazások száma nem érte el az ötvenet, és az érdekképviseléssel kapcsolatot tartó érdekelték száma sem érte el a kétszázat.
- [10] A tanúmeghallgatás mellőzése tekintetében nem találta helyesnek az elsőfokú bíróságnak azt az érvelését, hogy a közjegyzői nyilatkozaton kívül más tanúvallomás tőle nem várható, illetve hogy más tanú nem volt, illetve a .. csoporttal kapcsolatos előadásaival önmagában a károsultak száma hitelt érdemlően nem igazolható. Márpedig megállapítható, hogy a felperes jogi képviselőjének levelére adott reakció alapján .. a károsultak számát a .. csoport létszámával azonosította, ez pedig nem tekinthető aggálytalannak.
- [11] A jogerős ítélet nem vitatta azt, hogy a károsultak léte, illetve létszáma egy közügy részét képezi, jelen esetben viszont nagyságrendileg megalapozatlan, annak alapját fel nem tűntető becslés történt, a valótlan adatként (tényállításként) közlés a véleménynyilvánítás szabadságának oltalmát nem élvezzi. A jogerős ítélet indokolása szerint a szabad véleménynyilvánítást nem szolgálja a nagyságrend tekintetében félrevezető, mással alá nem támasztott adatok helyreigazításának elmaradása.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amiben kérte a jogerős ítélet részleges hatályon kívül helyezését (a keresetet részben elutasító rendelkezést nem támadta), és kérte a kereset teljes elutasítását. Álláspontja szerint hangsúlyozottan becslést tett közzé, ami értékelésnek, ezáltal véleménynyilvánításnak minősül, amely kapcsán nincs helye helyreigazításnak. Előadása szerint a károsultak képviselőinek nyilatkozatai, a .. csoport tagjainak száma alapján a közlésnek valós alapjai voltak. Előadta azt is, hogy közügy vitatásáról volt szó, illetve sajtótájékoztatón elhangzottakat tettek közzé, egyébként pedig az esetleges lényegtelen mértékű számszaki tévedés a felperes személyének megítélése szempontjából közömbös.
- [13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a kérelemben érintett rész vonatkozásában a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján. Hangsúlyozta, hogy tényállítás történt, amelynek valóságtartalmát az alperes nem bizonyította, így a helyreigazítás alappal került elrendelésre.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak.
- [15] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Ez alól kivételt csak az jelent, ha a korábbi értékelés, mérlegelés nyilvánvalóan okszerűtlen, iratellenes volt, vagy ellentétesnek bizonyul a logika, a véleményalkotás elemi szabályaival. A jelen esetben a Kúria ilyen körülményt nem észlelt (BH1999.44., BH2013.119.)
- [16] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdése szerint ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, és ehhez képest melyek a való tények.
- [17] A helyreigazítási igény tartalmi vizsgálatának legfőbb vizsgálati szempontjai a Legfelsőbb Bíróság PK. 12. számú állásfoglalása tartalmazza. Ennek megfelelően a kifogásolt sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni, tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra, illetve a közlemény belső összefüggéseire is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazítás elrendelésére. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, politikai, tudományos vagy művészeti vita önmagában ugyancsak nem lehet helyreigazítás alapja.
- [18] A PK. 14. számú állásfoglalása értelmében a sajtóközlemény vitatott tényállításainak valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Ez a kötelezettség általában akkor is fennáll, ha a sajtószerv híven közli más személy tényelődását, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) felelősségét. Az Alkotmánybíróság 34/2017. AB számú határozatának indokolása a sajtótájékoztatók esetén közéleti vitákra figyelemmel más vizsgálati szempontokat is meghatározott.

Önmagában ez ugyanakkor valótlán tényállítások híresztelésére nem ad felhatalmazást.

- [19] A kérelmet a Kúria nem találta alaposnak.
- [20] Álláspontja szerint helyesen ítélte meg a jogerős ítélet azt, hogy nem igazolt tartalmú tényállításról van szó, amelynek valósága nem nyert bizonyítást. A jogi képviseletre adott meghatalmazások, de még az igényelt jogi segítség számai is csak töredékét jelentették a közölt számnak. Önmagában egy ..-csoport tagjainak számossága valóban nem egzakt bizonyíték.
- [21] Következetes és egyértelmű a bírói gyakorlat abban, hogy a helyreigazítási felelősség nem kerülhető meg azzal, hogy a kifogásolt adatot, mint nem teljesen bizonyosat közlik, becslésre hivatkoznak kellő ténybeli alap nélkül. Ezzel azonos tartalom mellett a Kúria már hozott helyreigazításra kötelező döntést, ahol szintén a károsultak létszámának bizonyítatlansága jelentette a döntés alapját (Pfv.IV.20.825/2018/6.). A Kúria a korábbi döntésétől való eltérésre a jelen esetben nem látott indokot. Nem vitatható, hogy az adott ügy valóban közérdeklődésre tarthat számot, arról országgyűlési határozat majd kormányrendelet született, de ez még a Kúria szerint nem ad felhatalmazást az esetet jóval felnagyító valótlán közlére. Az emlegetett, akár ezer főt is meghaladó károsult-létszám nagyságrendi eltérést jelent a valós számoktól. A Kúria szerint az eljáró bíróságok indokoltan mellőzték az indítványozott tanúbizonyítást, egzakt létszámot a valós tényekkel szemben a tanú sem közölhetett volna olyan nagyságrendben, amely a közölteket megalapozza.
- [22] Mindezekre figyelemmel a Kúria az érdemben helytálló jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, és a pervesztes alperest kötelezte a perköltség megfizetésére. Az alperes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [23] Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés, 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdés, Pp. 275. § (3) bekezdés.

Záró rész

- [24] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el. Felperesi képviselő munkadíja mérlegeléssel került megállapításra, figyelemmel arra is, hogy a tárgyaláson nem jelent meg, távolmaradását kimentette. Az alperes illetékmentessége folytán a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Budapest, 2019. szeptember 18.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

AM

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő